

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TW**

NGUYỄN VIỆT CHÂU

**DẠY HỌC SOẠN ĐỆM CA KHÚC THIẾU NHI TRÊN ĐÀN
PHÍM ĐIỆN TỬ CHO SINH VIÊN SƯ PHẠM ÂM NHẠC TẠI
TRƯỜNG CAO ĐẲNG VĂN HÓA NGHỆ THUẬT ĐẮK LẮK**

**Chuyên ngành: Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc
Mã số 60 14 01 11**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
KHÓA 1 TÂY NGUYÊN (2015 – 2017**

Hà Nội, 2017

**LUẬN VĂN ĐƯỢC HOÀN THÀNH TẠI TRƯỜNG
ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Hà Thị Hoa

Phản biện 1: PGS.TS Nguyễn Phúc Linh

Phản biện 2: PGS.TS Trần Hoàng Tiến

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm tốt nghiệp Thạc sĩ
họp tại: Trường Đại học sư phạm Nghệ thuật TW
vào hồi .8h30 ngày .08 tháng 01 năm 2018.

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

* Thư viện Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật TW

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Đàn phím điện tử là một cụm từ dùng để gọi một loại nhạc cụ điện tử có cấu trúc phím như piano. Có thể mô phỏng được đa dạng âm sắc của nhiều loại nhạc cụ trên thế giới, hệ thống bộ đệm tự động được cài sẵn, nhiều loại tiết điệu phong phú... là nhạc cụ rất linh hoạt, có tính ứng dụng cao, dễ học và khả năng trình diễn đa dạng, có thể thay thế cho cả một ban nhạc. Hiện nay tại Việt Nam, đàn phím điện tử rất được ưa thích và được sử dụng phổ biến.

Trong chương trình đào tạo, đàn phím điện tử đã trở thành môn học của chương trình đào tạo ở các trường Đại học, Cao đẳng và Trung cấp âm nhạc chuyên nghiệp hay sư phạm âm nhạc trên toàn quốc, được sử dụng rộng rãi trong đời sống, trong các chương trình biểu diễn ca nhạc, là phương tiện dạy học thông dụng trong bộ môn Âm nhạc.

Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk là một trong những trường chuyên nghiệp của tỉnh, được nâng cấp từ Trường Trung cấp Văn hóa nghệ thuật Đắk Lắk. Qua nhiều năm đào tạo chuyên ngành Sư phạm âm nhạc là một trong những chuyên ngành chiếm vị trí quan trọng của nhà trường. Trong chương trình giảng dạy Sư phạm âm nhạc có môn dạy soạn đệm hát trên đàn phím điện tử, gồm 3 nội dung chính: nội dung thứ nhất là bài tập gam và các bài kỹ thuật; nội dung thứ hai là phương pháp đàn các tác phẩm; nội dung thứ ba là học đệm ca khúc. Trong đó, học đệm ca khúc được chú trọng nhiều hơn cả. Cũng như các môn học khác, Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk đã không ngừng cải tiến nội dung chương trình học, tăng cường việc biên soạn tài liệu, giáo trình riêng cho môn đệm hát trên Đàn phím điện tử.

Việc hướng dẫn soạn đệm ca khúc cho sinh viên không phải là một việc làm dễ thực hiện, yêu cầu giảng viên dạy đàn phải có trình độ và kinh nghiệm đệm đàn trong thực tiễn, thực tế thì không

phải giảng viên âm nhạc nào cũng có khả năng soạn đệm được những ca khúc, kể cả bài hát thiếu nhi đơn giản, một điều thiết yếu là phải có giáo trình, tài liệu hướng dẫn soạn đệm cụ thể.

Qua nhiều năm trực tiếp dạy môn đệm hát tại Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk, tôi đã tích lũy được một số kinh nghiệm trong việc hướng dẫn dạy soạn đệm ca khúc cho hệ Cao đẳng chuyên ngành Sư phạm âm nhạc. Với thực tế của việc thiếu tài liệu dạy học và mong muốn đáp ứng nhu cầu cho người học, để góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy, tôi chọn đề tài: ***Dạy học soạn đệm ca khúc thiếu nhi trên đàn phím điện tử cho sinh viên Sư phạm âm nhạc tại Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk.***

2. Lịch sử nghiên cứu

Trong chương trình dạy đàn phím điện tử ở nước ta đã có một số tác giả biên soạn tài liệu dạy học đàn phím điện tử và viết sách đệm ca khúc cho đàn phím điện tử như :

- *Hướng dẫn thực hành phần đệm trên đàn Organ*, của Phạm Chính do Nxb Âm nhạc Hà Nội, xuất bản năm 2001. Tác giả đưa ra cách đặt hợp âm cho một bản nhạc, hướng dẫn tìm vòng công năng cơ bản của giọng điệu, gợi ý cách đặt hợp âm, chọn tiết điệu một cách đơn giản cho người mới học đệm đàn.

- *Phương pháp soạn đệm trên đàn organ* của Đoàn Phương Hải là đề tài nghiên cứu khoa học cấp trường thực hiện năm 2011 tại Học viện Âm nhạc Huế. Đề tài chủ yếu nghiên cứu về phương pháp soạn đệm đàn organ Trong chương trình dạy đàn phím điện tử ở nước ta đã có một số tác giả biên soạn tài liệu dạy học đàn phím điện tử và viết sách đệm ca khúc cho đàn phím điện tử như :

- *Hướng dẫn thực hành phần đệm trên đàn Organ*, của Phạm Chính do Nxb Âm nhạc Hà Nội, xuất bản năm 2001. Tác giả đưa ra cách đặt hợp âm cho một bản nhạc, hướng dẫn tìm vòng công năng cơ bản của giọng, không nghiên cứu phương pháp dạy học.

- *Phương pháp dạy và học Đàn phím điện tử (Electronic Keyboard)*, tập 1 của Nguyễn Xuân Tứ do Nxb Đại học Sư phạm

xuất bản năm 2004 Cuốn sách này giúp người học cách giai điệu hóa phần đệm bằng thủ pháp nối tiếp giữa các hợp âm theo nhiều dạng khác nhau, đưa ra nhiều vòng hòa thanh luyện tập để đệm ca khúc nhưng chưa có hướng dẫn cụ thể về cách đặt hợp âm.

- Năm 2005, Nguyễn Xuân Tứ lại xuất bản một cuốn nữa là *Phương pháp dạy và học Đàn phím điện tử tập 2*, do Nxb Đại học Sư phạm ấn hành. Trong cuốn này, tác giả đưa ra một số thủ pháp phối hợp âm cho giai điệu, sáng tạo bề. Tuy vậy, sách chưa nêu được các thủ pháp phối cho giai điệu phong phú, thông dụng.

- *Nghiên cứu biên soạn tài liệu dạy học môn đàn phím điện tử cho hệ Đại học Sư phạm âm nhạc* của Lại Thị Phương Thảo năm 2013, tài liệu nội bộ của Trường ĐHSP Nghệ thuật TW. Nghiên cứu gồm 2 nội dung: tác phẩm độc tấu và đệm hát. Ở nội dung đệm hát, tác giả đã tổng hợp và biên soạn các bài đệm theo kỹ thuật của piano và đệm tự động trên đàn phím điện tử, chủ yếu là cho ca khúc nước ngoài nhưng không có phần hướng dẫn soạn đệm.

- *Học đệm Organ tập 1, 2, 3*, tác giả Cù Minh Nhật (2015), Nxb Âm nhạc, Hà Nội. Tài liệu đưa ra khái quát về bố cục bài đệm, cách chọn và cài đặt các dữ liệu về tiết tấu, âm sắc, tốc độ, cách ghi nhớ hợp âm đệm, nhạc đạo, kết bài...

- *Tự đặt hợp âm cho đàn Guitar và Organ* của Sơn Hồng Vũ (2004), Nxb Giao thông Vận tải, Thành phố Hồ Chí Minh. Tác giả đã biên soạn một số vấn đề về thành lập các hợp âm trong nhạc nhẹ, âm hình tiết tấu của một số tiết điệu đệm thông dụng trên đàn và một số bài có soạn sẵn hợp âm mẫu

Các công trình nghiên cứu, biên soạn nêu trên đều là những tài liệu hữu ích để đề tài của chúng tôi tham khảo. Hiện tại, chưa thấy có công trình nào biên soạn tài liệu dạy học soạn đệm ca khúc thiếu nhi trên đàn phím điện tử cho sinh viên sư phạm âm nhạc tại Trường Cao đẳng VHNT Đắk Lắk. Nên đề tài của chúng tôi không trùng với đề tài đã được nghiên cứu, biên soạn của các tác giả khác.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Dạy học soạn đệm ca khúc thiếu nhi trên đàn phím điện tử, nhằm từng bước hoàn chỉnh và thống nhất chương trình dạy học môn đệm Đàn phím điện tử cho sinh viên ngành Sư phạm âm nhạc hệ Cao đẳng 3 năm Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, đáp ứng nhu cầu thực tiễn hiện nay.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Đàn phím điện tử trong việc đệm cho ca khúc.
- Tình hình dạy học đệm đàn phím điện tử ở hệ Cao đẳng Sư phạm âm Trường Cao đẳng VHNT Đắk Lắk.
- Dạy học soạn đệm ca khúc thiếu nhi trên đàn phím điện tử cho sinh viên Sư phạm âm nhạc tại Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Hướng dẫn soạn đệm ca khúc thiếu nhi trên đàn phím điện tử cho sinh viên chuyên ngành Sư phạm âm nhạc hệ Cao đẳng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Môn đệm hát trên Đàn phím điện tử hệ Cao đẳng Sư phạm âm nhạc tại Trường Cao đẳng VHNT Đắk Lắk.
- Trong phạm vi nghiên cứu của luận văn này, chúng tôi chỉ đề cập tới *dạy học cách soạn đệm một số ca khúc thiếu nhi trong chương trình học hát THCS. Phương pháp soạn đệm được kết hợp giữa soạn trên văn bản và thực hành ngay trên đàn.*

Ca khúc thiếu nhi đến nay số lượng có tới hàng trăm bài, do đó trong luận văn này chúng tôi chỉ chọn một số bài có tính chất tiêu biểu để dạy cho sinh viên biết cách soạn đệm.

Riêng trong phần thực nghiệm, chúng tôi chọn bài *Tuổi hồng* (Nhạc và lời: Trương Quang Lục) để đưa vào cho sinh viên tập soạn đệm, trên cơ sở đó sẽ có cơ sở đánh giá kết quả nghiên cứu.

5. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu, đề tài sử dụng các phương pháp nghiên cứu chủ yếu sau:

- Phương pháp sưu tầm, phân tích, so sánh, tổng hợp
- Phương pháp điều tra, thực nghiệm

6. Những đóng góp của luận văn

- Luận văn được công nhận, có thể đưa ra một cách thức mới trong việc soạn đệm cho ca khúc thiếu nhi, sử dụng làm tài liệu dạy học cho hệ Cao đẳng ngành Sư phạm âm nhạc, góp phần hoàn thiện và thống nhất tài liệu giảng dạy phần học đệm đàn trong môn học đệm hát trên Đàn phím điện tử tại Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk.

- Luận văn cũng hy vọng sẽ là tài liệu được tham khảo rộng rãi cho các đối tượng dạy và học soạn đệm trên đàn phím điện tử.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn gồm có 2 chương:

Chương 1: Vai trò của đàn phím điện tử và thực trạng dạy học đệm ca khúc ở Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk

Chương 2:Biện pháp nâng cao chất lượng hướng dẫn soạn đệm trên đàn phím điện tử

Chương 1

VAI TRÒ CỦA ĐÀN PHÍM ĐIỆN TỬ VÀ TÌNH HÌNH DẠY HỌC ĐEM CA KHÚC Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG VĂN HÓA NGHỆ THUẬT ĐẮK LẮK

1.1. Một số khái niệm

1.1.1. Đàn phím điện tử

Đàn phím điện tử (hay đàn Organ điện tử) là cụm từ dùng để gọi một loại nhạc cụ điện tử. Đây là loại đàn có cấu tạo độc đáo, phím đàn giống piano, thường làm bằng chất liệu nhựa với các nút chức năng được cài đặt sẵn trên đàn theo các tổ hợp bộ cài đặt tiết tấu (style), âm sắc (voice), nút bật bấm hợp âm tự động (ACMP), cài đặt bộ nhớ tiếng, căn chỉnh âm thanh... tạo được sự linh hoạt và đa dạng trong biểu diễn.

Đàn phím điện tử hầu hết đều có chức năng đệm tự động, các tiết tấu tự động (style) theo nhiều phong cách khác nhau. Hiện nay tại Việt Nam, đàn phím điện tử rất được ưa thích và được sử dụng phổ biến. Để thống nhất cách gọi nhạc cụ electronic keyboard trong luận văn này chúng tôi gọi là đàn phím điện tử.

1.1.2. Đệm cho ca khúc

Đệm cho ca khúc là một thành tố của hoạt động ca hát biểu diễn. Đệm là trang trí, tô điểm xung quanh phần chính, làm nổi bật cho cái chính. Việc đệm đòi hỏi khá nhiều kỹ năng như chơi đàn, viết phần đệm... Một tác phẩm có thể không thành công nếu như phần đệm không hay hoặc bị hỏng. Muốn phần đệm hay, trước hết phải có phần đặt hợp âm đệm tốt, trong đó việc soạn hòa âm cho phần đệm có một ý nghĩa quan trọng.

Tính năng chính và nổi bật của đàn là sử dụng bộ đệm tự động và âm sắc được cài sẵn, người đệm có thể sử dụng các kỹ thuật đệm như khi đàn trên piano. Không phủ nhận khái niệm cho rằng đệm chỉ là yếu tố phụ nhưng để đệm được trên đàn phím điện tử có hiệu quả và linh hoạt thì không phải là việc đơn giản.

1.1.3. Phương pháp soạn đệm

Đối với việc soạn đệm có dùng bộ đệm tự động:

Bước đầu hướng dẫn là cách chọn tiết tấu, âm sắc, tốc độ phù hợp với tác phẩm, sau đó là cách đặt hòa thanh, phân đoạn, phân câu để sử dụng bộ đệm tự động cho hiệu quả.

Bước tiếp theo soạn đoạn nhạc dạo đầu, dạo giữa, câu dẫn (câu nói) và đoạn nhạc kết cho mỗi bài soạn đệm cũng là

một kỹ năng rất cần thiết mà các giảng viên cần luôn chú ý hướng dẫn rèn luyện cho sinh viên.

Bên cạnh đó, giảng viên hướng dẫn cách thức soạn các âm hình đệm phù hợp với từng thể loại bài hát, cần phải nắm vững được những chức năng điều chỉnh của tiết điệu như: đổi tiếng nhấn (main), chức năng dồn - đảo trống (fill in), các chế độ nhạc đệm và cách khởi động, nắm được cách cài đặt và lưu giữ liệu chuẩn bị cho phần đệm với các nút chức năng như: bộ ghi nhớ (memory), nơi đăng ký và lưu trữ giữ liệu (regist), ngân hàng giữ liệu (regist bank).

Theo chúng tôi phương pháp soạn đệm là các thao tác mang tính trình tự từ khi tiếp cận văn bản âm nhạc, đến khi hoàn thiện tác phẩm (ca khúc) phần đệm của nhạc cụ (mà ở đây là cây đàn phím điện tử).

1.1.4. Ca khúc thiếu nhi

Là loại ca khúc viết cho đối tượng thuộc lứa tuổi thiếu niên và nhi đồng (từ 6 đến 16 tuổi). Ca khúc thiếu nhi là một nhánh của âm nhạc mới Việt Nam, chiếm một số lượng không nhỏ trong nền âm nhạc của nước nhà.

Tính chất âm nhạc trong ca khúc thiếu nhi thường vui tươi, nhẹ nhàng, trong sáng dễ nhớ, dễ thuộc. Nhiều bài ca khúc thiếu nhi, trong quá trình sáng tác, các nhạc sĩ đã kế thừa, chọn lọc từ nguồn chất liệu âm nhạc dân gian như thang âm, điệu thức... để rồi hòa quyện cùng với bút pháp sáng tác mới nhằm tạo ra sự trong sáng, dễ hiểu, phù hợp với lứa tuổi và chứa đựng ý nghĩa giáo dục cao qua từng bài hát.

Về cấu trúc, “những bài hát này thường được viết ở một đoạn, hoặc hai đoạn có và không có tái hiện. Loại cấu trúc ba đoạn đơn, cấu trúc nhiều phần cũng được sử dụng”

Ca khúc thiếu nhi Việt Nam cũng thuộc dòng âm nhạc mới nên có nhiều thể loại khác nhau. Có loại mang ngôn ngữ âm nhạc châu Âu với điệu thức trưởng 7 bậc diatonic, tạo màu sắc tươi vui, trong sáng như: *Reo vang bình minh* của nhạc sĩ

Lưu Hữu Phước, *Bay trong đêm pháo hoa* của nhạc sĩ Phạm Tuyên... Có những bài mang âm hưởng dân gian hoặc yếu tố dân gian thông qua việc được lấy thang 5 âm hoặc những từ láy, từ đệm để đưa vào ca khúc như: *Đi học* của Bùi Đình Thảo - Minh Chính, *Em đi giữa biển vàng*(Nhạc: Bùi Đình Thảo; Thơ: Nguyễn Khoa Đăng), *Niềm vui của em* (Nhạc và lời: Nguyễn Huy Hùng),

1.2.Đàn phím điện tử trong việc đệm cho ca khúc

Trong môi trường âm nhạc chuyên nghiệp, đàn phím điện tử luôn được xuất hiện trong tất cả các chương trình biểu diễn ca múa nhạc. với tính năng linh hoạt, khả năng thể hiện được nhiều âm sắc của các loại nhạc cụ, đàn phím điện tử luôn có thể tạo ra nhiều âm sắc khác nhau hết sức phong phú cho phần đệm. Đàn phím điện tử thường được sử dụng trong hoạt động giảng dạy âm nhạc gồm: học hát, đọc nhạc, nghe nhạc tại các trường phổ thông rất hữu hiệu,

Với những lợi thế về tính năng hiện đại, gọn nhẹ, tiện lợi, di chuyển được mọi nơi, đàn phím điện tử đã chiếm một ưu thế lớn trong các chương trình biểu diễn, các hoạt động văn hóa văn nghệ, chương trình quảng cáo, phục vụ lễ hội, tiệc cưới... trong đời sống âm nhạc của toàn xã hội.

1.3. Dạy học soạn đệm ca khúc trên đàn phím điện tử ở hệ Cao đẳng Sư phạm âm nhạc

Số lượng giảng viên trong trường họ đến từ nhiều chuyên ngành khác nhau như: piano, acordeon, violon hoặc lý luận âm nhạc... nhưng vẫn trực tiếp giảng dạy. Điểm quan trọng là nhà trường chưa có bộ giáo trình cụ thể cho môn học.

Các bài đệm hát là ca khúc viết cho đối tượng học sinh khối TH và THCS chủ yếu do giảng viên sưu tầm và đưa vào giảng dạy.

1.3.1. Đôi nét về nhà Trường

1.3.1.1. Khái quát chung

Trường Cao đẳng Văn hóa nghệ thuật Đắk Lắk tiền thân là Trường Nghiệp vụ Văn hóa Thông tin Đắk Lắk thành lập ngày 16 tháng 4 năm 1977; qua quá trình phát triển từ Sơ cấp lên Trung cấp, ngày 15 tháng 6 năm 2005 Bộ Giáo dục & Đào tạo ra Quyết định số 3224/QĐ-BGD&ĐT-TCCB, thành lập Trường Cao đẳng Văn hoá Nghệ thuật Đắk Lắk trên cơ sở Trường Trung cấp Văn hoá Nghệ thuật Đắk Lắk.

Trường Cao đẳng Văn hoá Nghệ thuật Đắk Lắk là cơ sở đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực văn hóa nghệ thuật; Bảo tồn phát triển các giá trị văn hóa nghệ thuật truyền thống, nghiên cứu khoa học phục vụ yêu cầu phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội trên địa bàn các tỉnh thuộc khu vực miền trung Tây nguyên.

Phấn đấu từ năm 2015-2020 trở thành Trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Tây nguyên,

1.3.1.2. Khoa Âm nhạc - Múa

Khoa Âm nhạc và Múa là một trong những khoa mũi nhọn, góp phần lớn vào sự nghiệp giáo dục và đào tạo của nhà trường. Chức năng, nhiệm vụ của Khoa là tổ chức thực hiện quá trình đào tạo, giảng dạy, nghiên cứu khoa học, tham gia hoạt động biểu diễn và các phong trào khác theo kế hoạch của nhà trường.

Về đội ngũ giáo viên, hiện nay Khoa có 34 giảng viên (cả trong biên chế và hợp đồng), trong đó có tất cả đạt trình độ Đại học Âm nhạc, 6 người có trình độ Thạc sĩ: Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc, đa số các giảng viên tốt nghiệp Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam và Học viện Âm nhạc Huế, nhạc viện Thành phố Hồ chí minh...

1.3.2. Tình hình học âm nhạc của sinh viên học chuyên ngành Sư phạm âm nhạc.

1.3.2.1. Tiếp thu của sinh viên

Sinh viên năng khiếu

Là những sinh viên có đủ điều kiện thuật lợi trong học tập, các em có sự vượt trội về năng khiếu âm nhạc. Các sinh viên này luôn nắm bắt được những vấn đề mà giảng viên trao đổi, các em luôn có được sự tư duy và biết cách thức quy nạp vấn đề.

Sinh viên hạn chế năng khiếu

Bên cạnh những em có năng khiếu âm nhạc tốt và có khả năng tiếp thu cao, số sinh viên có năng khiếu hạn chế số lượng chiếm cũng không ít. Trong giờ lên lớp các sinh viên này dù rất cố gắng, nhưng vẫn không thực hiện được hết những yêu cầu giảng viên đề ra.

1.3.2.2. Học đệm đàn

Trong quá trình dạy học môn Đệm đàn cho 10 sinh viên của lớp sư phạm âm nhạc k.14 (năm thứ 3), qua số liệu điều tra tôi nhận thấy khả năng đệm đàn của sinh viên như sau: có $4/10 = 40\%$ sinh viên tiếp thu đệm đàn một cách khó khăn, $4/10 = 40\%$ sinh viên tiếp thu ở mức trung bình, chỉ có $2/10 = 20\%$ sinh viên tiếp thu nhanh.

Với khả năng học đệm đàn của sinh viên như trên có thể thấy, để dạy cho sinh viên ra trường đáp ứng được nhiệm vụ đệm đàn trong thực tế là không dễ dàng, đòi hỏi sự nỗ lực của không chỉ sinh viên mà cả giảng viên và sự quan tâm của nhà trường..

Để có năng lực đệm đàn tốt trước tiên cần phải có khả năng (năng khiếu) về kỹ thuật, tai nghe, năng lực sáng tác... và phải hiểu biết các kiến thức hòa âm, phối khí... Muốn vậy, ngoài giờ trên lớp sinh viên cần phải tự học tập, nghiên cứu, rèn luyện ở nhà thường xuyên, học có phương pháp khoa học, học không chỉ với thầy mà học bạn, học trong thực tế...

1.3.3. Dạy và học đệm đàn phím điện tử

1.3.3.1. Chương trình môn Đàn phím điện tử

Với thời lượng là 120 tiết/1 sinh viên/3 năm học, trong đó có 6 đơn vị học phần = 12 đơn vị học trình. Gồm 3 nội dung chính:

Nội dung thứ nhất là gam và các bài kỹ thuật, sinh viên được tìm hiểu về đàn phím điện tử và các tính năng tác dụng của đàn, rèn luyện các kỹ thuật cơ bản trong các bài gam và etudes;

Nội dung thứ hai phương pháp đàn các tác phẩm; sv đàn được một số bài tiểu phẩm viết cho đàn phím điện tử

Nội dung thứ ba là học đệm ca khúc, phần học đệm môn Đàn phím điện tử là: soạn đệm và thực hành đệm cho ca khúc học đường

1.3.3.2. Giáo trình - tài liệu

Giáo trình là hệ thống chương trình giảng dạy của một môn học. Từ giáo trình giảng viên có thể khai thác những vấn đề cơ bản, thiết thực, cung cấp kiến thức cần thiết cho sinh viên trong giờ học, đồng thời có thể lược bớt những vấn đề không quan trọng để sinh viên tự nghiên cứu giáo trình ở nhà cho phù hợp với thời gian giảng dạy trên lớp, phù hợp với từng đối tượng để đạt được mục tiêu đào tạo

Bên cạnh giáo trình, tài liệu dạy học cũng là vấn đề rất quan trọng và cần thiết, là thông tin và phương tiện hỗ trợ cho giảng viên mở rộng kiến thức, nâng cao hiểu biết, chi tiết cụ thể hơn. Ngoài ra, tài liệu giúp bổ sung những kiến thức cần thiết, giúp các em nâng cao nhận thức nắm bắt được nội dung

1.3.3.3. Dạy và học đệm

Trong quá trình dạy đệm, mỗi giảng viên tham khảo theo đa nguồn tài liệu và dạy theo cách riêng của mình nên chưa có sự đồng bộ và thống nhất trong phương pháp, chưa chi tiết được hết từng phần.

Về phía sinh viên, ngoài những em đệm tốt vẫn còn một số em chưa chủ động sáng tạo trong học đệm. Nguồn tài liệu bên

ngoài để các em tham khảo chủ yếu là các bài hát được viết sẵn hợp âm, không có các phần hướng dẫn chi tiết và dẫn chứng minh họa để các em có thể tìm hiểu, so sánh... việc tự nghiên cứu của sinh viên cũng bị hạn chế. nên kết quả học tập về chất lượng và kỹ năng soạn đệm và thực hành đệm của một số em vẫn chưa đạt được yêu cầu.

1.3.3.4 Dạy học soạn đệm ca khúc thiếu nhi

Phần lớn giảng viên giảng dạy dựa trên kinh nghiệm có được của mỗi người. Đa số ở các lớp, bài học được thực hiện theo lối dạy trực tiếp, chưa thực sự có sự vận dụng từ lý thuyết để sinh viên có thể tự luyện tập,. Tất cả các nội dung từ kỹ thuật sử dụng đàn, các phương pháp luyện tập đều được thực hiện do mô tả của giảng viên Ít sinh viên có khả năng tự luyện tập vừa đệm đàn vừa hát. Hạn chế này một phần ảnh hưởng bởi việc không có giáo trình chính thức

Quy trình soạn đệm thường được sử dụng:

Chọn tiết điệu (style)

Những bài hát thông thường được sáng tác ở những loại nhịp cơ bản như 2/4, 3/4, 4/4, 6/8 thì có thể ứng dụng nhiều loại tiết điệu khác nhau. Ví dụ: với nhịp 2/4 có thể chọn Disco, Polka, March, nhịp 3/4, 6/8 có thể chọn Vallse...

Chọn âm sắc (voice)

Với những bài hát có tính chất trữ tình, chọn những âm sắc có tính chất nhẹ nhàng, du dương như tiếng: Piano, Saxophone, Guitar, Violon, Strings, Flute....

Những bài hát có tính tươi vui, trong sáng thì sẽ chọn âm sắc của Synth lead, Synth pad, Sweet dream, Sunbell...

Đặt hợp âm cho giai điệu

Khi đặt hòa âm đệm vẫn luôn dựa trên sức hút của điệu thức. Do đó, vòng hòa thanh chủ yếu được xây dựng trên bậc I - IV - V hoặc trên bậc I - VI - II - V.

Nhạc dạo đầu:

Cách soạn câu nhạc dạo đầu đơn giản nhất là lấy câu nhạc đầu tiên hoặc câu cuối cùng của bài hát làm thành khúc nhạc dạo.

Nhạc dạo giữa:

Soạn nhạc dạo giữa cũng không khác dạo đầu bao nhiêu, dùng cách đàn lặp lại câu cuối hoặc một phần câu cuối của ca khúc đó nhưng có phát triển làm cho câu cuối thay đổi, chỉ giống tương đối chứ không giống hệt câu nhạc chính.

Câu kết:

Kết cùng câu hát, đây là kiểu kết đơn giản nhất, không cần phải soạn thêm nét nhạc nào sau câu hát cuối.

1.3.3.5 Kết quả của dạy học soạn đệm***Ưu điểm***

Qua thực tế giảng dạy, các giảng viên đã hướng dẫn cho sinh viên được những vấn đề cơ bản nhất của việc học soạn đệm, người học được người dạy trang bị, cung cấp cho các bước để soạn đệm, những kiến thức, kỹ năng cơ bản đạt yêu cầu tối thiểu về nội dung của môn học.

Những năm gần đây, số lượng sinh viên biết đệm hát và soạn đệm đã có chiều hướng tăng lên đáng kể so với nhiều năm trước đây do niềm yêu thích, đam mê, hứng thú, điều kiện học tập của sinh viên cùng với sự tập trung chỉ dạy, hướng dẫn, định hướng tích cực trong học tập của giảng viên.

Nhược điểm

Hạn chế ở đây là sự không tập trung về đội ngũ giảng dạy, dẫn đến các vấn đề trao đổi, điều chỉnh trong chương trình đào tạo không được diễn ra thường xuyên. Việc chưa thống nhất nội dung, tài liệu, giáo trình cũng như phương pháp giảng dạy là một yếu tố quan trọng trong việc dạy học dẫn đến chưa đạt hiệu quả.

Khả năng soạn đệm của sinh viên cũng là một điều cần nói đến, đa số sinh viên vẫn chưa thực sự nắm bắt được phương pháp đệm hát, và soạn đệm một cách bài bản, thành thạo.

Tiểu kết

Đàn phím điện tử là nhạc cụ ra đời ở phương Tây vào đầu thế kỷ XX, giờ đây được sử dụng rộng rãi ở nhiều nước trên thế giới và trở thành một môn học ở nhiều trường đào tạo âm nhạc.

Đệm hát là một phần quan trọng trong môn học Đàn phím điện tử. Nó góp phần nâng cánh cho lời ca, giai điệu, tạo sự ấn tượng, độc đáo và thành công cho ca khúc.

Khoa âm nhạc – múa được hình thành và hoạt động từ những ngày đầu tiên thành lập trường. Khoa có hai ngành chính là Âm nhạc chuyên ngành và Sư phạm âm nhạc. Đội ngũ giảng viên của khoa có trình độ, có tâm huyết, đa số họ được đào tạo tại Học viện âm nhạc quốc gia, học viện âm nhạc Huế, nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh... dẫu vậy, số lượng đội ngũ giáo viên, giảng viên của nhà trường vẫn còn chưa đồng đều về trình độ chuyên môn.

Sinh viên sư phạm âm nhạc, đa số được sinh ra ở nông thôn, vùng sâu, vùng xa với những hoàn cảnh điều kiện sống khác nhau. do đó khả năng tiếp thu âm nhạc của em là không đồng đều.

Chương 2

BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HƯỚNG DẪN SOẠN ĐỆM TRÊN ĐÀN PHÍM ĐIỆN TỬ

Trong phần soạn đệm ca khúc thiếu nhi, sinh viên cần nắm vững các kiến thức và kỹ năng cơ bản để có thể soạn đệm và đệm các bài hát THCS, các ca khúc Việt Nam và nước ngoài khác có sử dụng hoặc không sử dụng bộ đệm tự động tùy thuộc vào khả năng của từng em và tính chất của tác phẩm.

Quá trình soạn đệm cần thực hiện các bước sau:

2.1. Đặt hợp âm

Khi đặt hợp âm đệm cần phải lưu ý: dù ca khúc được viết bởi chất liệu âm nhạc dân gian của vùng miền, dân tộc nào đi chăng nữa thì vẫn phải luôn dựa trên sức hút của điệu thức. Do

đó, vòng hòa thanh chủ yếu được xây dựng trên bậc I - IV - V hoặc trên bậc I - VI - II - V.

2.1.1. Sử dụng hợp âm

- Hợp âm chính:

Hợp âm chính của điệu thức Trưởng và thứ.gồm các hợp âm bậc I, IV, V₍₇₎ Trong âm nhạc, có một số ca khúc, thường thấy xuất hiện ở ca khúc thiếu nhi có thể sử dụng xuyên suốt một cách khá hiệu quả chỉ với 3 hợp âm này.

- Hợp âm phụ:

Khi soạn đệm, việc đưa thêm các hợp âm phụ để soạn cho phần đệm sẽ làm tăng thêm phần phong phú về màu sắc và hòa thanh cho giai điệu bài hát.

- Hợp âm cho các bài dân ca, mang âm hưởng dân ca

Các bài hát dân ca Việt Nam thường được viết ở điệu thức 5 âm. Khi đặt hợp âm cho những bài dân ca nên là những chồng âm, hợp âm liên quan đến điệu thức của bài. Một số chồng âm được sử dụng đệm trong dân ca có cấu tạo giống các hợp âm trong nhạc nhẹ như: sus, add... nên trong các trường hợp này có thể mượn kí hiệu của nhạc nhẹ cho các chồng âm được sử dụng trong bài.

2.1.2. Hướng dẫn đặt hợp âm

2.1.2.1. Đặt theo ô nhịp

Là đặt hợp âm ở phách mạnh đầu ô nhịp và mỗi ô nhịp có thể là 1 hợp âm hay nhiều hơn trong một ô nhịp hoặc vài ô nhịp chỉ sử dụng 1 hợp âm. Có thể nói đây là lối tiến hành theo chiều dọc và là cách tiến hành khá đơn giản

2.1.2.2. Đặt hợp âm theo chiều ngang

Như ở trên chúng ta thấy, đặt hợp âm theo ô nhịp là cách đặt theo chiều dọc, đôi khi hiệu quả chưa cao mà cần luôn chú ý tới chiều ngang, nghĩa là mối liên quan giữa các hợp âm với nhau.theo vòng hòa âm.

2.1.2.3. Một vài lưu ý khi đặt hợp âm

Để đặt hợp âm cho một ca khúc người soạn đệm có thể có nhiều cách để đặt, với các cách đặt hợp âm thường dùng như trên không phải là duy nhất mà còn phải tùy theo quan điểm thẩm mỹ của từng người nên cách đặt hợp âm cho một ca khúc sẽ không giống nhau, vấn đề là hiệu quả có được người nghe chấp nhận ở mức độ nào.

2.2. Chọn tiết điệu

2.2.1. Những yếu tố khi chọn tiết điệu

Đàn phím điện tử luôn được cài đặt sẵn tiết điệu khác nhau, tạo điều kiện thuận lợi cho người chơi đàn trong việc lựa chọn tiết điệu cho bài hát, để có thể chọn được tiết điệu phù hợp, điều này thường dựa trên ba yếu tố chính sau:

2.2.1.1. Loại nhịp

Một trong những yếu tố để xác định tiết điệu là loại nhịp. Có rất nhiều loại nhịp khác nhau, thường được sử dụng nhiều là một số loại nhịp đơn, nhịp phức như: 2/4; 4/4; 3/4; 3/8; 6/8; Những bài hát hầu như được các tác giả viết ở những loại nhịp cơ bản như 2/4, 3/4, 4/4, 6/8... thì có thể ứng dụng nhiều loại tiết điệu khác nhau.

2.2.1.2. Nhịp độ

Sự chuyển động giai điệu nhanh hay chậm của bài hát được gọi là nhịp độ. Có thể chia thành bảy nhịp độ chính cho tất cả các loại ca khúc, tác phẩm âm nhạc như sau:

- Rất nhanh, Nhanh, Hơi nhanh
- Trung bình
- Hơi chậm, Chậm, Rất chậm

2.2.1.3. Tiết tấu chủ đạo

Tiết tấu chủ đạo bao gồm một nhóm tiết tấu chính để từ đó phát triển tiết tấu cho toàn bài. Tùy trường hợp mà chúng ta chọn tiết điệu có tốc độ cho phù hợp với bài hát

2.2.2. Áp dụng cho một số ca khúc cụ thể

Việc chọn tiết điệu cho bài hát được tiến hành sau khi xác định được giọng điệu thức, loại nhịp, tốc độ, âm hình tiết tấu, tính chất âm nhạc của từng thể loại bài hát khác nhau. Chọn tiết điệu cho phần đệm ca khúc không có một đáp án duy nhất mà phụ thuộc vào người soạn đệm.

2.3. Chọn âm sắc

Việc chọn âm sắc cho bài hát được tiến hành sau khi xác định được giọng điệu thức, loại nhịp, tốc độ, âm hình tiết tấu, tính chất âm nhạc của từng thể loại bài hát khác nhau. Chọn tiết điệu cho phần đệm ca khúc không có một đáp án duy nhất mà phụ thuộc vào người soạn đệm.

Đối với những ca khúc trữ tình nhẹ nhàng nên chọn những âm sắc như: Flute, Oboe, Strings, Violin, Choir, Guitar...

- Ca khúc mang tính chất hành khúc, khỏe mạnh, hùng tráng, nghị lực, có thể sử dụng các âm sắc trong bộ kèn đồng như: Trumpet, Brass, Tuba Trombone,...

Những bài hát có tính tươi vui, trong sáng, rộn ràng, dí dỏm thì có thể chọn âm sắc của Synth lead, Synth pad, Sweet dream, Sunbell, Hamonica, Accordion...

2.4. Soạn nhạc dạo đầu – nhạc dạo giữa – nhạc kết và các câu nhạc nổi

2.4.1. Nhạc dạo đầu

Nhạc dạo đầu là yếu tố rất cần thiết giúp người hát xác định được cao độ, tốc độ, nhịp điệu, sắc thái... của bài hát..

2.4.1.1. Chọn câu nhạc mở đầu hoặc câu kết thúc

Lấy câu nhạc đầu tiên hoặc cuối cùng của bài hát làm thành khúc nhạc dạo là cách đơn giản nhất, người soạn có thể giữ nguyên hoặc biến đổi đôi chút để người hát bắt vào câu đầu tiên của bài hát.

2.4.1.2. Dựa vào nét nhạc điệp khúc

Là thủ pháp sử dụng phần nét nhạc điệp khúc của bài hát để thực hiện đạo, có thể giữ y nguyên hoặc thay đổi khác đi đôi chút về mặt cao độ, tiết tấu hoặc bằng cách tô điểm thêm các nốt hoa mỹ, luyến, láy... Đây là cách đạo thường được dùng phổ biến để vào nhịp và giọng cho người hát.

2.4.1.3. Theo vòng hòa âm

Sử dụng vòng hòa âm là cách soạn câu đạo dựa trên một vòng hòa âm của bài hát hoặc một số vòng hòa âm phổ biến thường dùng. Cách này tạo cho người soạn ngẫu hứng viết giai điệu. Yếu tố quan trọng ở đây là kỹ thuật ngón phải điều luyện kết hợp với tư duy sáng tạo. Vì là ngẫu hứng dựa trên tư duy kinh nghiệm nên có nhiều cách biến tấu khác nhau có thể nhanh, chậm hay nhẹ nhàng...

2.4.1.4. Mô phỏng trên âm hình chủ đề hoặc nét nhạc đặc trưng

Đây là một thủ pháp đòi hỏi nhiều về khả năng ngẫu hứng, năng lực tư duy sáng tạo của người soạn đệm.

Từ giai điệu là nhân tố chủ đề hoặc nét đặc trưng của bài hát sẽ tiến hành phát triển về tiết tấu, cao độ... từ đó làm tăng thêm sự phong phú, biến đổi làm mới giai điệu cho câu nhạc đạo.

2.4.2. Nhạc đạo giữa

Thường xuất hiện khi ca khúc hát hết một lần, chuẩn bị hát lần hai. Thông thường, mỗi ca khúc thường được trình bày từ 2 lần trở lên, có thể quay lại hát từ đầu hoặc chỉ hát nhắc lại đoạn điệp khúc, do đó sau khi kết thúc một ca khúc thường có đoạn đạo giữa hay gọi là giảng tấu.

Kỹ thuật soạn nhạc đạo giữa cũng không khác đạo đầu bao nhiêu có tác dụng khắc họa thêm hình tượng âm nhạc của tác phẩm, đồng thời có một khoảng thời gian để tạo ra sự thay đổi giữa phần hát với phần trình bày của nhạc cụ.

2.4.2.1. Lấy lại nhạc đạo đầu

Đây là thủ pháp lấy lại câu nhạc dạo đã được soạn sẵn (dạo đầu) sử dụng làm câu nhạc dạo giữa khi hát lại lần 2, là cách được nhiều người hay dùng rất thông dụng và phổ biến, thủ pháp này đều có thể áp dụng cho tất cả các ca khúc hiện nay.

2.4.2.2. Soạn mới khác với dạo đầu

Với cách soạn này thì câu dạo giữa sẽ khác đôi chút hoặc mới hoàn toàn về tiết tấu, cao độ hoặc độ ngắn, dài so với dạo đầu. Thay đổi khác với dạo đầu sẽ làm tăng tính nghệ thuật cho các tác phẩm, dẫn người nghe đến một cảm xúc, màu sắc, hình tượng mới...

Thông thường đoạn nhạc dạo giữa thường chọn dựa trên phần điệp khúc của bài. Có thể lấy 4 đến 6 (hoặc nhiều hơn) ô nhịp của dạo đầu làm đoạn dạo giữa.

2.4.3. Câu nhạc kết

Khi kết thúc bài hát không phải bao giờ phần đệm cũng chấm dứt cùng giai điệu mà có nhiều cách xử lý khác nhau để tạo ra một phần kết. Tùy theo tính chất của từng bài để soạn phần kết.

Câu kết có nhiệm vụ tạo nên sự ổn định cho toàn bài hát, mang đến cho người nghe những ấn tượng khó quên. Không những thế, câu kết còn tạo ra cảm xúc mạnh mẽ cho người biểu diễn, đó cũng là một trong những động lực giúp họ dễ tiếp cận và dễ thuộc bài hát hơn.

2.4.3.1. Kết bằng một đoạn nhạc

Là soạn một đoạn nhạc có thể ít ô nhịp hay nhiều ô nhịp để kết sau câu hát cuối cùng của bài.

2.4.3.2. Kết bằng một câu nhạc

Thủ pháp này là dùng một câu nhạc để làm dạo kết cho bài hát, có thể là sáng tạo câu nhạc mới hay sử dụng lại một câu, ý nhạc trong giai điệu của bài hát để làm phần kết.

2.4.3.3. *Kết cùng câu hát*

Kết cùng câu hát là kiểu kết đơn giản dễ nhất, không cần phải soạn thêm nốt nhạc nào sau câu hát cuối nữa mà sẽ dừng lại cùng câu hát cuối cùng của bài.

Bên cạnh còn nhiều thủ pháp kết khác nhau như: kết bằng âm nhạc nhỏ dần, nhịp độ chậm lại... có thể tự tìm hiểu và áp dụng soạn các cách kết sao cho phù hợp với ca khúc theo tư duy của mỗi người.

2.4.4. *Câu nhạc nói*

Những nốt ngân, nốt nghỉ dài thường xuất hiện nhiều trong mỗi bài hát. Những nốt ngân dài và nghỉ có thể lên đến vài ô nhịp, thường hay xuất hiện ở cuối câu, hết đoạn, hoặc hết một ý nhạc. Người soạn đệm cần phải linh hoạt để tạo nên những câu nhạc nói, giúp người hát lấp những khoảng trống, đồng thời định lượng được những số nhịp ngân hoặc nghỉ trong bài, tạo cơ hội cho người hát chủ động bắt vào câu hát tiếp theo mà không bị căng thẳng.

Có nhiều cách để soạn nét nhạc nói cho câu nhạc hay đoạn nhạc, thông thường chúng ta hay sử dụng một số cách nói sau:

2.4.4.1. *Nói bằng giai điệu liền bậc*

Là nét nói có âm bắt đầu thuộc hợp âm trước và âm cuối cùng nằm trong hợp âm sau.

2.4.4.2. *Mô phỏng hoặc diễn lại ý nhạc*

Mô phỏng ý nhạc là dựa trên ý nhạc đó có sự thay đổi đôi chút về tiết tấu hoặc cao độ.

Diễn lại ý nhạc là thực hiện đệm lại y nguyên giai điệu, tiết tấu vừa kết thúc câu.

2.4.4.3. *Rải hợp âm*

Thủ pháp này khá đơn giản vì không cần phải sáng tạo thêm ngoài các âm trong hợp âm nhưng phải chú ý đến trường độ và tiết tấu cho phù hợp. Là thủ pháp diễn tấu bằng cách rải các âm trong hợp âm (ở thời điểm của nốt ngân dài) để tạo ra nét nhạc nói.

2.4.4.4. Âm hình hóa hợp âm

Âm hình hóa hợp âm là dùng tiết tấu hóa để tạo thêm âm hình đệm làm cho nốt ngân dài không bị trống.

Nói chung, ta có thể kết hợp nhiều cách nói để áp dụng cho một ca khúc nhằm đạt được sự phong phú cho phần đệm, vừa đảm bảo được tính đồng nhất về ý nhạc mà vẫn không làm cho ca khúc bị xáo trộn dày đặc.

2.5. Phần đệm tay phải

Trong soạn đệm ca khúc, để tăng thêm độ dày và làm phong phú hơn cho phần đệm, người đệm cần sáng tạo phụ họa thêm cho giai điệu bằng tay phải. Một số thủ pháp có thể áp dụng sau đây:

2.5.1. Đệm hợp âm

Người soạn đệm thường sử dụng phần phụ họa nền bằng hợp âm cho ca khúc, bằng 2 cách thường dùng sau đây:

Cách thứ nhất: sử dụng hợp âm đã soạn cho tay trái để đệm cùng tay phải ở các thể (nguyên thể và thể đảo).

Cách thứ hai: Lấy âm cao nhất của hợp âm nối tiếp nhau để tạo thành giai điệu, gọi là tạo giai điệu hóa âm cao của hợp âm.

Với cách đệm ở trên, có thể ứng dụng kết hợp một số mẫu tiết tấu khác cho âm hình đệm, phải dựa theo tính chất của bài để chọn mẫu âm cho phù hợp.

2.5.2. Rải âm trong hợp âm

Thường có nhiều kiểu rải âm khác nhau tùy theo ở mỗi loại nhịp, trong một ca khúc nên sử dụng xen kẽ vài kiểu để tạo sự phong phú cho phần đệm.

Để thực hiện được phần này sinh viên cần nắm vững thể gốc và các thể đảo của hợp âm, từ đó sẽ tạo phần xạ nhanh khi nhìn thấy một hợp âm để chủ động có cách rải phù hợp. Khi đệm theo cách này cũng phải dựa vào loại nhịp, tốc độ và tính chất của tác phẩm để có những nét rải âm khác nhau.

2.5.3. Sáng tạo bè đôi xướng

Bè đôi xướng là bè đệm có giai điệu tương phản với giai điệu bài hát. Sáng tạo bè đôi xướng là một bước nâng cao về nghệ thuật, tư duy phong phú và đa dạng hơn trong phần đệm.

2.6. Một số bài soạn đệm mẫu

2.7. Thực nghiệm

2.7.1. Mục tiêu thực nghiệm

Đưa ra những biện pháp hợp lý nhất để nâng cao chất lượng soạn đệm ca khúc thiếu nhi Đánh giá chất lượng nội dung và hiệu quả sử dụng của cuốn tài liệu dạy học đệm trên Đàn phím điện tử cho hệ 3 năm Cao đẳng chuyên ngành sư phạm âm nhạc trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk.

2.7.2. Đối tượng thực nghiệm

Đối tượng là sinh viên khóa 14 hệ 3 năm Cao đẳng chuyên ngành sư phạm âm nhạc.

Tiến hành chia nhóm gồm 10 sinh viên, chia thành 2 nhóm: nhóm thực nghiệm và nhóm đối chứng.

2.7.3. Nội dung thực nghiệm

Thực hành soạn đệm cho ca khúc *Tuổi hồng* (Nhạc và lời: Trương Quang Lục) cho hai nhóm đối tượng sinh viên cao đẳng sư phạm âm nhạc.

2.7.4. Thời gian thực nghiệm

Triển khai thực nghiệm trong 2 tuần, từ ngày 22/09 đến 06/10/2016 tại lớp khóa 14 hệ 3 năm Cao đẳng chuyên ngành sư phạm âm nhạc.

2.7.5. Tiến hành thực nghiệm

Dạy học soạn đệm ca khúc *Tuổi hồng* (Nhạc và lời: Trương Quang Lục) cho cả 2 nhóm thực nghiệm và nhóm đối chứng.

+ Nhóm thực nghiệm: Áp dụng kiến thức trong tài liệu dạy học đệm trên đàn phím điện tử cho hệ 3 năm và hướng dẫn soạn đệm đã đề xuất như nội dung trong chương 2.

+ Nhóm đối chứng: học theo cách thức cũ không thực hiện cụ thể như các nội dung đã đề xuất theo tài liệu dạy học đệm.

2.7.6. Kết quả thực nghiệm

Kết quả thực nghiệm là bài soạn đệm *Tuổi hồng* (Nhạc và lời: Trương Quang Lục) của sinh viên Hoàng Gia - khóa 14 (Năm thứ 3) - chuyên ngành sư phạm âm nhạc, thuộc nhóm thực nghiệm

Nhóm thực nghiệm thực hành đệm khá thành thạo, không còn lúng túng trong giai đoạn mới học đệm so với nhóm đối chứng. Điều này khẳng định việc có giáo trình, tài liệu dạy học đệm đàn phím điện tử sẽ thu được kết quả cao hơn cho người dạy và người học.

Tiểu kết

Khi tiến hành soạn đệm cho bất cứ loại ca khúc nào cũng đều phải thực hiện theo các bước hay những nguyên tắc nhất định. Trong chương 2 chúng tôi đã sắp xếp, biên soạn lại và đưa ra các bước thực hiện quy trình soạn đệm ca khúc thiếu nhi một cách bài bản trình tự rõ ràng. Với ca khúc thiếu nhi, chúng tôi đưa ra thứ tự các bước như sau: xem đặc điểm ca khúc, cách đặt hợp âm, chọn tiết điệu, chọn âm sắc, các thủ pháp soạn dạo đầu, dạo giữa, kết thúc, phụ họa nền tay phải một cách chi tiết và có những minh họa đa dạng, tiêu biểu cụ thể thông qua các ví dụ là ca khúc thiếu nhi để sát với mục tiêu của luận văn để giảng viên và sinh viên có thể tự tham khảo tách rời các phần trong và sau quá trình học.

Nhìn nhận từ thực tiễn chúng tôi thấy, ngoài việc dạy kỹ thuật cơ bản, việc soạn đệm rất đa dạng và phong phú, cần phải dạy cho các em những vấn đề cơ bản nhất về cách thức soạn đệm một ca khúc, mà điểm khởi đầu là ca khúc thiếu nhi.

KẾT LUẬN

Nhờ sự phát triển của công nghệ âm thanh, khoa học điện tử, các chuyên gia âm thanh và nhạc cụ đã áp dụng kỹ thuật điện tử vào để sản xuất ra cây đàn phím điện tử là thành tựu khoa học của thế kỷ XX. Với tính năng vượt trội, một cây Đàn phím điện tử có thể thay thế cho một dàn nhạc điện tử khi biểu diễn.

Đàn phím điện tử được xem là nhạc cụ rất linh hoạt, có tính ứng dụng cao, dễ học và khả năng trình diễn đa dạng, giữ vai trò quan trọng trong đệm hát và có thể thay thế cho một ban nhạc. Hiện nay, đàn phím điện tử rất được ưa thích và được sử dụng phổ biến.

Để đáp ứng nhu cầu phát triển trong thời đại ngày nay, Trường Cao đẳng VHNT Đắk Lắk rất quan tâm, chú trọng đầu tư về cơ sở vật chất, trang thiết bị để phục vụ cho môn học này, đặc biệt là việc học đệm đàn. Hiện nay, Trường chưa có giáo trình tài liệu chính thức cho phần học đệm đàn. Đây là lý do để đề tài của chúng tôi hướng dẫn soạn đệm ca khúc thiếu nhi trên đàn phím điện tử một cách cụ thể cho hệ Cao đẳng chuyên ngành sư phạm âm nhạc.

Trên cơ sở đưa ra những nguyên tắc chung có tính cơ bản và khái quát trong cách soạn đệm, chúng tôi áp dụng vào soạn đệm một số ca khúc thiếu nhi cụ thể, trong tài liệu này chưa phải đã là đầy đủ tất cả các hình thức soạn đệm cho ca khúc trên đàn phím điện tử, còn có rất nhiều thủ pháp và cách soạn đệm khác nhau. Nhưng nói chung, để soạn đệm cho ca khúc được hay thì còn phải phụ thuộc vào khả năng và quan điểm thẩm mỹ riêng của người soạn đệm. Vì vậy, bên cạnh việc có tài liệu thì người học cần phải chăm luyện tập, tìm hiểu thêm ở các tài liệu khác, các thông tin trên trang mạng, nghe băng, đĩa để có chiều sâu về tư duy và sáng tạo hơn thì kết quả học tập mới hiệu quả.